

Izhaja v Trstu

vsako soboto opoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Uredništvo in upravnništvo ul. del Lavatoio št. 1, I.

TELEFON 18-67.

NARODNI DELAVEC

Prisamezne štev. se prodajajo po 6 vin.

Inserati se računajo na milimetre v širini ne kolone, in sicer po 8 vin. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.

Naročnina za celo leto K 4.—; za pol leta in za četrt leta razmerno.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ v Trstu.

Ali se gospodarstvo delavstva povzdiguje pod vlado kapitalizma?

To je delikatno vprašanje, ki zabavlja že dlje časa vse socijologe in praktične politike. To je os, okoli katere se suče polemika v časopisih, takozvanih meščanskih in socijalističnih strank. Mnenja so seveda različna, ker je različno naziranje o materijalnem razvoju človeške družbe in o posebnem delavstva. Dočim eni trdijo, da se gospodarski položaj delavstva nepretržno zboljšuje in je to zboljševanje opazovati v sedanji, to je na podlagi sedaj obstoječega, kapitalističnega sistema, zavračajo socijalisti odločno to trditev, češ, da so vsi napredki delavstva v okvirju sedaj gospodarskega ustroja le navidezni in efimerni, ter da emancipacijski boj delavstva sil v odstranitev sedanjega kapitalističnega sistema in njega nadomestitev s kolektivističnim gospodarskim sistemom. Toda ne le „meščani“ in socijalisti stojijo v tem vprašanju v večni bojni fronti, ampak celo socijalisti in socijalisti zavzemajo v tem vprašanju različno stališče. Ali je možna resnična povzdiga delavskega gospodarstva pod razmerami, ki vladajo sedaj? Ne, odgovarjajo ortodoksni socijalisti; da, je odgovor zmernih socijalistov. K temu slednjim spada tudi Rihard Calwer, ki je pred letom lanko leto v berlinski socijalno-demokratski reviji „Sozialistische Monatshefte“ zelo zanimiv in poučen članek. Posnemajmo glavne misli iz tega članka!

V strankarskih krogih se včasih ne upa nihče priznati, da se je položaj delavskega prebivalstva zboljšal, ali da se zboljšuje. Opreka se temu dejstvu, ker se smatra nedopustnim priznanje, da je v okvirju zasebno-kapitalističnega gospodarskega reda možno zboljšanje gospodarskega položaja delavstva, kajti s tem priznanjem bi se, tako se meni, odložilo eno najvažnejših orožij v boju delavstva. S tem, da se priznava možnost stopnjevalnega napredka delavstva pri sedanjih razmerah, se obenem ublažuje spor med izkoriščanim in izkoriščevalcem, in vtrjuje nado v evolucijo, a slabí stremljenje po revoluciji.

Dokaz o resničnosti ene ali druge predpostavke, pa ne more doprinesiti nikakava teorija, marveč stvarna preiskava o gibanju mezdne visočine in o spremembah kupne sile denarja.

Kar se tiče razvoja delavčeve mezde, to konstatira članek po avtentičnih virih, da je padlo na Nemškem na vsakega delavca v strokovno zadržano organiziranih obratih: l. 1895. — 746,68 markov; l. 1901. — 840.— m. in l. 1906. — 1027,55 m. Od l. 1895. do 1901. znaša torej zvišek

skupno 93,32 m., ali v enem letu 15,55 m.; od l. 1901. do 1906. — 187,59 m., ali letno 37,52 m. Od l. 1895. do 1906. se je torej mezda povečala za celih 281.— markov, ali za 37—38%.

V tej progresiji rase torej nominalna mezda.

Toda od l. 1895. naprej so znatno poskočile tudi cene živil, tako sicer, da se je takrat z enim markom moglo vkupiti več blaga nego l. 1906. Kolikor je ta razlika na ceni vplivala na podraženje, ali povenjevanje konsuma?

In tudi tukaj konstatira članek, na zelo enostaven način, da je, če vzamemo za podlago jednoto 100 markov za vsako najnujnejših življenjskih potrebščin, cena, ki je izražena v ton, znašala l. 1895. — 4618,55 markov, l. 1901. — 5281,02, a l. 1906. — 5662.— markov, Od l. 1895. do l. 1901. se je povzdignil nivo tržne cene blaga za 14,3%, od l. 1901. pa do 1906. za 7,2%, a od l. 1895. do 1906. za 22,59%. Če se šteje k temu tudi povešek od približno 2,41% pri mali trgovini, smemo reči, da se je od l. 1895. naprej cena blaga povzdignila približno za 25%.

Končni rezultat je torej ta le: Nominalna mezda normalnega delavca je narasla od l. 1895. za približno 37—38%, dočim se je cena blaga v isti dobi povečala za približno 25%. Razlika med obema odstotki nam predstavlja gibanje realne mezde, ki je od l. 1895. do 1906. narasla za približno 12—13%, ali približno za 1% na leto. Vzemimo l. 1901. za izhodišče, tu vidimo, da je minimalna mezda do l. 1906. pridočila na celih 22,3%, cena blaga za 7,2%, oziroma z doklado male trgovine za 9,5%, tako da faktični povešek mezde znaša 13,8%, oziroma 2,76% na leto.

Kaj nam stopa v oči? Moderno veleindustrijalno delavstvo je smelo povečati svoje zahteve na življenju: rezultat, ki ga mora vsaki socijolog pozdraviti velikim zadoščenjem. In to je gola resnica. Ali se more oporekati, da niso modernemu delavstvu gibanje, stroga asocijacija delavskih mas, strokovne organizacije v večletnem trudopolnem boju dosegli resnično nekaj zboljšanja v delavčevem gospodarstvu? Mari ni gospodarski razvoj v večnem teku? Gotovo! Današnji gospodarski red ni nikak stalen, neupogljiv red, marveč je izpostavljen prenosovi in razvoju: velike trgovske tvrdke, razni kombinirani obrati, velike delavske in delodajalske organizacije so od l. 1895. naprej znatno spremenile obličje gospodarskega reda, in sicer v smislu, ki se vedno več približuje socijalistično-kolektivističnim stremljenjem. Nekdanji prevladujoči liberalni princip zasebno kapitalističnega gospodarskega reda je v marsičem zgubil na moči

in veljavi. Gospodarski položaj delavstva se je res zboljšal.

Če je pa temu tako, potem čemu zakrivati resnico? Mesto, da se zasuče dejstva in predstavlja delavstvu tržišče kot obupno, ni li boljše, da mu je predstavljamo v pravi, fotografski sliki? Vsako tendenciozno prikazovanje tržišča je škodljivo, in sicer v prvi vrsti za delavca samega, ki na tržišču prodaja svoje blago: delavsko moč. Vsako neresnično potemnjevanje dejanskih razmer, češ, da se delavčev gospodarstvo ne more postaviti na ugodnejše stališče vže na podlagi sedanjega kapitalističnega sistema je protiljudsko, v kolikor omogoča delodajalcu, da vtesnuje mezdno ceno. Treba torej pogledati resnici naravnost v obraz in poučiti delavstvo o pravih razmerah, o dosedanjem razvoju, ki priča, da je možna povzdiga delavskega gospodarskega položaja že ob sedanjih kapitalističnih razmerah. Mesto, da sanjarimo o nedogledni bodočnosti in o bodoči socijalni revoluciji, zavhajmo rokave za uspešno in koristno zboljšanje delavskega gospodarstva v sedanjosti, ki mu ne more in ne sme biti indiferentna.

O javnem varstvu zdravja.

Vsled občega kulturnega napredovanja pojavila so se v novi dobi mnoga in raznovrstna vprašanja, za katera se doslej ni vedelo, a ki sedaj vzbujajo vže splošno zanimanje in pozornost. Spoznalo se je, da ni možno misliti na pravilno in koristno napredovanje, ako se nabeloma ne pripoznava ravnopravnost in enako vrednost človeka, katerega si bodi mišljenja in pokoljenja, in da ni možno nikogar tlačiti in izkoriščati zgolj za to ceno, da se plača njegov trud in njegovo službo s komadom kruha in novem. Ravnotako ne more biti govora o resničnem napredku in blagostanju, dokler primanjkuje splošne izobrazbe in primerne šolske vzgoje. In baš taka naravna potreba je tudi, da se skrbi za javno zdravstvo vseh slojev, za ohranjanje in vtrjevanje zdravja množice, posebej še delavstva in mladine; mej drugim zlasti pa da se zboljšajo stanovanja, nuja boljo hrano varuje soobčane nalezljivih boleznih; štiti delavce pred poškodbami in obolenjem, v kolikor bi to znalo provzročiti delo itd.

Ali to spoznanje o potrebi zdravstvene varstva človeštva prodira le prepačasi v javnost. Premogočno je v vsakem posamezniku razvit oni naravni nagon, ki ga imenujejo sebičnost, da se ne bi skoro vsakdo upiral krajšanju svojih koristi, naj si bode to omejevanje še tako očito v splošni hasek. In kakor opažamo v vsak-

danjem življenju, da se poravnajo spori in krivice stem da mora vedno nekdo dobrovoljno ali siloma odjenjati od svoje namišljene lasti ali pravice da jo prepusti drugemu, prav tako se godi posameznik, da mora v prid javnega blagra in zdravila odrekati se marsikakemu vžitku. In razumljivo je tedaj zakaj ima delodajalec tako malo smisla za javno zdravstvo svojih delavcev, za krajši delavni čas, zakaj se on tako izogiblje vsem varnostnim in obrambnim pripravam, ki jih zakon in oblastvene odredbe zahtevajo: on pač le slepo gleda in vedno skrbi, da mu glavica ki jo je obrestonosno naložil v delo prinaša čim večji dobiček in da se znižanjem ceni izpodriva nevarne konkurente. Tega on ne vidi, da nezdruve in neprimerne razmere mu kvarijo delavce, to je oni človeški material, kateri so vendar zanj tudi kot konsumenti in odjemalci največje važnosti. On ne razume, da zdravju kvarno delo oslablja pri delavcih tudi njihovo sposobnost in voljo do dela, ter da delavec izbira mej zdravim in škodljivim delom, tako da gospodar, ki je v tem obziru nemaren, gotovo ne vdobi najboljših delavcev na razpolago.

Če se je začelo dandanašnji nekoliko upoštevati zahteve in nasvete v prilogi boljšanja javnega zdravstva se to ni zgodilo iz golega človekoljubja — ne, nasprotno iz bojazni in skrbi za lastno zdravje in imetje uvažuje se potrebo in korist boljšanja zdravstvenih razmer pri delu in mej delavsko množico. Država dežela, občina čutijo koliko škodo in troške jim naložijo bolani delavci, ki ničesar ne poseduje a mnogo potrebuje. Dalje jih pa uči znanstvo, da jetični delavec raznaša in razširja jetiko, to najhujo morilko človeštva mej ljudstvom, da je niso varni ne knezi niti bogataši niti gospoda. Ta spoznanja, da ni le širjim ampak tudi imovitejšim slojem, tedaj človeštvu sploh na korist, ako se skrbi za javno zdravje, je ustvarilo vrsto zakonskih določeb s katerimi se namerava uplaviti na zboljšanje žalostnih zdravstvenih razmer mej delavstvom. Da je pa to početje popolnoma nezadostno in da ono potrebuje še mnogo spopolnjevanja, o tem se lahko vsak dan povsod še prepriča. Kajti zakon je in ostane mrtva črka, brez koristi, dokler nedostaje brezobzirne strogoti v izvrševanju istega, in dokler se delavcu ne odpro dovolj oči, da tudi sam spozna, zakaj so razne zdravstvene in varnostne naredbe upeljane in da ne zahteva le njegova dolžnost, nego še več njegova korist, da jih upošteva.

ŠIRITE „NARODNEGA DELAVCA“.

sedaj, nočemo nakupovati preveč skrbi, Pridite torej zopet, ko se vam posreči iznajti eno že omenjenih sredstev in tedaj... bomo videli.

Na to me je prav pristrčno pozdravil in me odslovil.

Meni ni bilo več strpeti. Idočega nizdoli po stopnjicah ministerske palače, me je prešinila misel, da vmorim sam sebe. Skočil sem na kamnito ograjo stopinjic in od tam na dvorišče.

Vratar, ki je bil, spodaj stoječ, videl vse moje početje, je bil zagnal grozen krik, a ta njegov krik se je takoj spremenil v grohot. Jaz nisem padal z viška d. li, ampak počasi sem lezel k tlom, kakor spraznjen zrakovlov.

Ko sem bil že tako blizu tla, da me je lahko dosegel, me je dobri mož prijel za noge in me potegnil na tla ter me potem spremil do vrat, svetovaje mi, naj nikar ne ponovim več takega eksperimenta.

Kaj še! Od onega dne sem več nego dvajsetkrat poskušal, da bi si končal življenje: „elixir večnosti“ mi ni pustil vmreti.

Jaz namreč, gospod, nisem le od smrti vstali človek, ampak sem tudi večni človek. Moja tekočina, od katere sem se

PODLISTEK.

Od smrti vstali.

(Italijanski spisal: Manuele Oris. Prevel F. Pirman.)

(Nadaljevanje.)

Da bi tega nikdar ne bil rekel. Šah je skočil proti meni, iztrgal mi iz roke dragoceno stekleničico „elixirja večnosti“ in jo zagnal proti steni, da se je razletela na tisoč kosčkov.

— Ničvrednej — je zavpil na to — ti bi se drznil storiti kaj takega? Pusti mrtve, kjer so, naj živijo vladajo.

Dal me je za tem zapreti v temno ječo v njegovi palači, iz katere mi je bilo dano priti čez tri leta vsled intervencije našega poslanika.

Napravil sem si drugo stekleničico tekočine večnosti in za tem se podal z opet na pot.

V Kalkuti sem zvedel, da je dan pred mojim prihodom umrl lord Fulton, jako bogat človek, stotnik angleških naselbin-

skih čet. Njegova mlada vdova, lady Lucy Fulton, je brdko plakala in ni je bilo možno vtešiti.

— Gospa! — sem jej rekel prišedši k njej. — Jaz vam prinašam vteho in srečo. Posušite vaše solze, ki niso vredne, da močijo tako lep obraz. Evo vam tu „elixirja večnosti“, ktereга bodete vi vili v grlo vašemu pokojnemu soprogu, in videli ga boste takoj probuditi se iz smrtne spanja.

Krasna vdova je bila videti potolazena. Vzela je iz moje roke malo stekleničico in me prosila, naj se vrnem čez nekaj dni, da me bo nagradila.

Želeč novih uspehov, novih probujenj od smrti, sem takoj odšel dalje in se vrnil v Kalkuto še le mesec dni pozneje.

Hotič se poklo iti lordu Fultonu in obenem dobiti obljubljeno nagrado, sem šel v njegovo razkošno palačo.

— Koga iščete vi? — je zavpil za menoj neki vrojenec, ki je opravljal službo vratarja, ko me je videl prestopiti prag.

— Grem za hip poklonit se lordu Fultonu.

— Kakega lorda Fultona iščete, norec vi, neumni! A i ne ve te, da je lord Fulton vmrl pred enim mesecem?

Pod imuniteto.

Ali: Če človek postane plača podpredsednik...

Danes sem vsprejel tudi praesidium poslanske zbornice. Tudi gospod Pernerstorfer mi je izkazal to čast. Veseli me, da je bil gos. Pernerstorfer k meni tako laskav. N. V. cesar dne 21. januarja grofu Jarosl. Thunu.

Pod ministerialnim predsednikom Körberjem — spregovoril je 18. novembra soc. dem. Pernerstorfer v parlamentu velik govor, s katerega navajamo par citatov. Pripominjamo pa, da tedaj Pernerstorfer še ni bil podpredsednik poslanske zbornice.

Čenjeni gospodje! Spomnite se na to, da je zgodovina te dežele (Češke) nepretrgana veriga nesreče in vso nesrečo imamo zahvaliti samo jezuitskemu klerikalizmu. Slavili bomo v sedemnajstih letih obletnico bitke na Beli gori. Od te dobe bo prošlih 300 let — bila je ta dežela ničena materialno in duševno z eno izjemo cesarja Jožefa na najvseh mestih — prihajalo je to od vladarjev. Kaj je storila ta dinastija za našo deželo? Ta dinastija je smatrala našo deželo vedno le za predmet izkoriščanja.

Vprašam vas, gospodje, imate vendar zgodovino pred seboj, zamorete brati v zgodovini — kaj so storili vladarji te države za to deželo? Habsburgi so proizvajali vedno le politiko svojega roda, nikoli politike države. In kam, čenjeni navzoči — z rastočimi potrebami civilne liste in apañazami? Moramo vedno in vedno vzdrževati ljudij, ki za ljudstvo nimajo pomena? In če sedaj učite, da se morda vendar le ti ljudje odlikujejo po posebnih sposobnostih, — veste vendar, da so žene v teh rodbinah brez izjeme bigotne in možki so klerikalno strankarski in pri tem po večini neolikani in neveščti.

Dinastija je nesreča Avstrije, naj se ji konečno razjasni stališče.

Socialna demokracija speje k bankerotu.

Politični razgled.

Novo avstrijsko ministerstvo.

(Radi pomanjkanja prostora, smo morali v zadnji številki „Narodnega Delavca“ zrtvovati to rubriko. Op. ured.) Takoj po nepričakovanem zaključeni u zasedanja državnega zbora, je Bienertov kabinet podal svojo demisijo. No, tekem nekolikih dnij, je Bienert sestavil novo ministerstvo. To ministerstvo je sestavljeno iz samih uradnikov in je — po izjavah ministrskega predsednika Bienerta — le provizorično ter mu je namen pripraviti tla parlamentarnemu ministerstvu.

Otvoritev državnega zbora v mesecu marcu?

Včerajšnji dnevnik so prinesli vest, da bo avstrijski državni zbor sklican na novo zasedanje že sredi prihodnjega meseca marca. To zasedanje bi bilo le zadnji poskus. V slučaju, da bi parlament ne mogel funkcionirati, tedaj — tako pravijo — bo državni zbor razpuščen.

Sicer je jako malo nade, da bo mogel parlament redno funkcionirati. Čehi so

nadejal časti in bogatstva, mi ni dala družega, nego revščino, zaničevanje in grozen stud do življenja. Sedaj jaz ne zahtevam od ljudi, potem vašega lista, o gospod, nič družega, nego samo eno: ali naj se prizna in sprejme moja iznajdba, ali pa naj se najde način, da bi jaz mogel vmreti. Oh!

Jaz sem ves čas p slušal tega človeka, ne da bi mu bil kaj veroval.

Je li bil blazen, ali se je le norčeval iz ljudi in so ljudje imeli prav, da so ga imeli za norca?

Da ga razkrinkam, sém poskušal sredstvo, ki se mi je zdelo, da ne more zgrešiti.

— Na ta način — sem mu rekel — morate biti že stari od davna, ko mi pravite, da ste večni.

— Resnično, imam že stoinpetdeset let.

— Vendar jih toliko ne kažete.

— Vzrok temu tiči v dejstvu, da moj „elixir“ ohrani od smrti vstalega človeka v oni starosti, v kateri je vmrl.

(Pride še.)

namreč obljubili nehati z obstrukcijo le pod pogojem, da se skliče prej češki deželni zbor in da nemški poslanci češkega deželnega zbora odnehajo z obstrukcijo. To se ni zgodilo; vlada ni vgodila želji Čehov in ni sklicala češkega deželnega zbora. Poleg tega pa vlada mej Čehi grozno ogorčenje radi preganjanja, ki ga je vlada vprizorila proti češki narodno-socialni stranki s hišnimi preiskavami na stanovanjih državnih poslancev Klofača, Buřivala, Fresla, Choca itd., se zasliševanjem istih na sodišču in z uvedbo kazenske preiskave proti njim in nekterim žurnalistom.

Mej tem se je pa pojavil dogodek največje važnosti. Združili so se namreč poslanci vseh čeških in jugoslovanskih strank in vstanovili skupno parlamentarno zvezo. Ta zveza, imenom „Slovanska zveza“ šteje nič manje, nego 125 članov in je torej najmočnejša parlamentarna organizacija v državnem zboru. Nemci so vsled tega dogodka v takem strahu, da že prosijo vlado, naj nikar ne skliče še državnega zbora na zasedanje in naj se raje posluži zloglasnega § 14, da spravi pod streho vse, kar potrebuje.

Vse torej kaže, da bomo v kratkem imeli državnozborske volitve.

Preganjanje čeških narod. socialcev.

Glavni namen po baronu Bienertu sestavljenega ministerstva je — tako je razglasil sam predsednik ministerstva bar. Bienert — doseči, če ne že sporazumljenje pa vsaj pomirjenje med strankami, posebno med Čehi in Nemci in s tem omogočiti funkcioniranje parlamenta. A kako se je vlada podala na to pomirjevalno delo? Takoj, ko je bilo zaključeno državnozborsko zasedanje in so državni poslanci izgubili imuniteto, namreč absolutno nedotakljivost tudi od strani sodnih oblasti, je vlada vpörabila to priliko, da je začela preganjati češke narodne socialce.

Kakor smo že na drugem mestu omenili, so se minolega tedna vršile in se še vrše hišna preiskovanja na stanovanjih nekterih poslancev (Klofač, Buřival, Choc, Fresl), n kterih novinarjev, po tiskarnah in drugod v Pragi in na deželi, kjer količkaj diši po narodno-socialni stranki. Na teh preiskovanjih da so se našli razni spisi, ki da ščuvajo na sovraštvo proti Nemcem in na bojko Nemcev. Proti poslancem Buřivalu, Chocu in Klofaču in proti mnogim časnikarjem da se uvede kazensko postopanje radi zločinov po §§ 91, 68, 85, 302 in 305, torej radi ščuvanja k kaznivim dejanjem, radi zavajanja, javnega nasilstva, radi ščuvanja k sovraštvo proti drugim narodnostim in radi proslavljanja kaznivih dejanj.

Mi bi tu vprašali, da li ni tudi Trst pod isto vlado kakor Praga? Ne velja li isti kazenski zakonik za Trst, kakor za Prago? In če je Trst pod isto vlado kakor Praga, če velja za Trst isti kazenski zakonik kakor za Češko, zakaj se ga potem ne vporabi tu v Trstu kakor se ga vporablja v Pragi? Tržaški italijanski dnevnik ščuvajo skoraj vsaki dan svoje občinstvo na sovraštvo proti Slovincem. Konkretnih slučajev bi mogli navesti na stotine. A nočemo, ker ni naša naloga denuncirati.

A tu je vmes nekaj družega. Vlada se hoče tem potom maščevati nad češkimi radikali, ki so v prvi vrsti sodelovali na dogodkih v državnih zbornicah, radi katerih je vlada zaključila državnozborsko zasedanje. In že tedaj je bar. Bienert kahal v sebi maščevalni namen, kar je jasno razvidno iz tega, da je zasedanje zaključil in ne odgđil.

Kajti če bi bilo zasedanje samo odgodjeno, bi bili državni poslanci živjali še dalje imuniteto in njih bi se ne smelo dotakniti. Se zaključanjem zasedanja so pa imuniteto izgubili, in tako se jih sme preganjati.

Sicer bodo pa ta preganjanja več škodila vlad, nego preganjanim; kajti kakor piše sama „Arbeiter Zeitung“, ne more ta sfera končati drugače, nego z velikim fiasco za vlado in z veliko reklamo za žrtve.

Avst o-ogrška in Srbija.

Tekom zdajšnjih dni se je spor mej Srbijo in našo monarhijo še poojstril. Dasi ravno se z Dunaja to dementira, vendar se v dobro informiranih krogih z vso gotovostjo zahteva, da namerava Avstro-ogrška v kratkem času okupirati Srbijo, če ta poslepnja nejenja se svojim vedenjem, ki se na Dunaju smatra provokatoričnim za monarhij. Okupacija da bi bila le časasna. Avstro-ogrška pa da bi potem odpozvala okupacijske čete le proti odškodnini.

Ta korak da bi se storil le v svrhu ohranjanja miru. Mej tem pa piše rimska „Tribuna“, d preti ohranjenju miru več nevarnost z Dunaja, nego iz Belegrada.

„Neue Freie Presse“ je v nekem članka naznanjala, da bo Avstro-ogrška dobila od evropskih velesil mandat, da zasede Srbijo. Zdi se pa, da je ta mandat jako problematičen. Vendar pa — po iznenadenjih, ki jih je svetu podala zadnje čase avstrijska politika — se sme pričakovati vresničenje vsake neverjetnosti.

Vozniki tržaške okolice in Brega! — Ne pozabite, da je štrajk napovedan in da je vsako dovažanje gramoz (batude, jarine in ješča) za kogar si bodi IZDAJALSTVO lastnih interesov in onih vaših tovarišev!

DOMAČE VESTI.

Pripravljalni odbor za ustanovitev „Konsumne zadruga“ članov N. D. O. vabi tem potom vse zadružnike na ustanovni občni zbor, ki se bo vršil jutri, v nedeljo, dne 21. t. m. ob 10. uri predpoldne v prostorih „Narodne delavske Organizacije“ v ulici del Lavatio št. 1, I. nadstr., se sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika pripravljalnega odbora.
2. Prečitjanje pravil.
3. Volitve odbora, nadzorstva in pregledovalcev računov.
4. Slučajnosti.

Veliki ples „Narodne delavske Organizacije“. — Na pusti terek torej, moramo vsi na naš veliki ples. Da, na ta ples moramo vsi, ne le za zabavo, ki se nam bo nudila na ti prireditvi, ampak v prvi vrsti zato, ker je čisti dobiček tega plesa namenjen v podporo našim bolnim in ponesrečenim tovarišem, članom „Narodne delavske Organizacije“. Zadostovati mora že to kakor največa privlačna sila.

Ples, ki se bo vršil v gledališčni dvorani „Narodnega Doma“ v Trstu, začne že ob 6. uri zvečer. Plesalo se bo torej od mraka do dne. A ne le ples, marveč tudi drugačna raznovrstna zabava se bo nudila na tej prireditvi tudi neplesalcem. Mej družim bo na tem plesu srečolov, a ob 9. uri dramatični intermezzo. K plesu bo sviral popolen rojanski orkester. Vstopnina na ples je K 1. — za osebo.

Torej, da se vidimo vsi v torek zvečer na našem velikem plesu!

Štrajk voznikov. In zopet je minul en teden štrajka, ne da bi se bilo prišlo do končne rešitve. Vendar je popolnoma jasno, da je rešitev pred vratmi. Za to pričajo razni simptomatični dogodki. Dočim štrajkujoči vozniki dajejo vsaki dan nove dokaze brezprimerne vne, požrtvovalnosti, vstrajnosti in discipline, svesti si pravičnosti svoje stvari in vsp. ha iste, so začeli italijanski šovinisti zopet svojo grdo igro, to je, napihovati tudi to, popolnoma gospodarsko zadevo do politične akcije. „Si cederebbe ala violenza?“ (Ali se misli vdati se na silju?), pod tem naslovom priobčuje skrajno italijanski list „L'Indipendente“ dal ši članek, v katerem se bavi se štrajkom, se zaganja v štrajkujoče voznike, ki da so barbari, vigliacchi (podleži), vilani (neotesanci) itd., ter hujska vso italijansko javnost in posebno mestno delegacijo na skrajni odpor proti štrajkujočim. Nam seveda ne pada na pamet, da bi odgovarjali na te podle izbruhe „Indipendente“. „Indipendente“ naj piše za sedaj, kar hoče, naši vozniki pa naj štrajkajo še teh par dni, in potem bomo spregovorili tudi mi svojo.

Žalostno sliko popolne anarhije je podajala minuli teden mestna cestna uprava. Ker so vsled štrajka ceste v zelo slabem stanu in ker ni tehnični urad mogel priti na drug način do gramoz, si je pomagal in si še pomaga s tem, da si daje dovažati po morju nekaj navadnega kamenja, ki ga potem pod varstvom par stražarjev na konjih in peš stolče 6—8 delavcev na sanitetnem pomolu, na kar se ta material prevažava vsako toliko v vozovih po raznih ulicah. A pomislite: pred vsacim vozom magistrata jašeta dva c. kr. redarja, a za vozom korakata druga dva pešredarja. Človek bi skoraj mislil, da prevažajo smodnik, ali kakega mrliča.

Jutri, v nedeljo, dne 21. t. m. bo točno ob 3¼ popoldne javni shod voznikov na Padričah v prostorih g. Josipa Grgiča, vaškega načelnika.

Vsi zaupniki so vabljeni na sestanek ki se bo vršil danes zvečer ob 7. uri in pol v prostorih „N. D. O.“. Predmet tega sestanka je jako važno posvetovanje.

Ladijedelnica pri sv. Roku je še vedno zaprta. Sicer se sedaj ne gre več radi Nemca Klönnerja, kajti, kakor se nam poroča, se je Klönner — naprošen v to od vodstva — sam odpovedal službi. Tako bi bila sedaj stvar ugodno rešena za delavce, da se maščuje nad onimi 6 delavci, ki so bili podpisali „ultimatum“, s katerim se je zahtevalo odslovljenje Klönnerja. Vodstvo ladijedelnice je namreč pripravljeno odpreti ladijedelnico in vsprejeti na delo vseh 600 delavcev izven gori rečenih 6. Delavci pa nočejo na delo pod tem pogojem, ker nočejo žrtvovati onih 6.

Znano nam je, da so delavci ladijedelnice pri sv. Roku storili korake, da bi pridobili za se tudi delavce ladijedelnice pri sv. Marku, da bi namreč ti po lednji vprizorili štrajk njim v prilog. Tržaški delavci so pa odgovorili miljskim, da ne morejo tega storiti, kajti, dočim imajo miljski delavci skoraj vsaki svojo hišico, so pa tržaški vsi nastanjeni pa stanovanjih in morajo plačevati stanarino in jim je torej toliko težje štrajkati.

Analfabeta so izvolili za zapisnikarja. Dne 3. t. m. se je vršil v ulici Giovanni Boccaccio v gostilni renegata Krašne občni zbor socialno-demokratske podružnice železničarjev št. III. Ker je število članov tako malo, so se morali vsi člani voliti v odbor. A za zapisnikarja so izvolili nekega Monti-ja, kateri ne zna čitati ne pisati.

Tržaški slovenski delavci tolovajji in roparji. V torek dne 17. t. m. je rekel Jože Kopač na javnem shodu v „Mestnem domu“ v Ljubljani, da so slovenski delavci v Trstu sami tolovajji in roparji. Tovariši, slovenski delavci, zapomnite si to dobro in vprašajte pri priliki Kopača in njegove apostole, kaj da so oni, ako nas poštene slovenske delavce imenujejo tolovaje.

Kako je Jože Kopač v Ljubljani jokal. Dne 16. t. m. sta sklicala Tone in Etbinček Kristan shod v „Mestnem domu“ v Ljubljani. Da je bila zanikrna trojica popolna, sta poklicala tudi Kopača iz Trsta, kateri je povečal s svojim neumnim klepetanjem blamažo shoda. Družega ni vedel povedati kakor to, da je naša N. D. O. v Trstu zelo nevarna in da obstoji iz samih roparjev, kateri socialiste po ul. in shodih pretepavajo s žilovkami in koljejo z noži. Precej zanimivo bi pa bilo, ako bi bil Kopač tudi povedal, kedo je te ljudi vse to navadil. Ako bi Kopač pomislil samo par let nazaj, kako je hujskal slovenske delavce proti slovenskim narodnjakom in kolkokrat jih je zapeljal v nepripravljene štrajke, ter jih vedno nazadnje na cedila pustil; potem bi se mu gotovo nezdela čudno, da se je vsa jeza obrnila proti njemu in rdečemu repu tržaške kamore.

Čudno se nam pa zdi, da nam ni Kopač vse to, kar je v Ljubljani govoril, povedal na zadnjem shodu v Sv. Križu, ko je bil vendar navzoč, a ni imel poguma govoriti. Jože, naše naglobokeje prepričanje je, da v Ljubljani ne bode dosti kruha za Vas, kakor ga v Trstu ni, kajti časi se spreminjajo in z njimi tudi slovensko delavstvo.

Sodba poštenega socialnega demokrata o delavnosti mednarodnih poslancev. „Česká Videň“ pše: V torek se je vršil v 12 volilnem okraju žižko vsakemu ljudski shod narodno-socialne organizacije na katerem je spregovoril sodrug V. Slav Beran naslednje: „Sililo me je kot Čeha, da se poprimem besede na vašem shodu in pojasnim, da mi, socialni demokratje, in jaz govorim v imenu tisočev organiziranih sodrugov, — nismo zadovoljni s poslanci socialno-demokratskimi. Ne bojim se nas lja in če bi me tudi hoteli ubiti. Priznavam, da nas je na tisoče, ki smo čakali s pritajenim dihanjem, bo-li razpuščen državni zbor, potem bi si izvolili take ljudij, kot jih imate vi, poštene, neseb čne in pogumne zastopnike delavskega ljudstva. kat rim se mora skazati čast“. Po teh besedah je sledilo nepopisno navdušenje in veselje celega shoda. In ko je hrup malo polegel, je govornik nadaljeval: „V meni, kot socialnem demokratu je jako čisto pri zadnjih dogodkih vskipela ki in smatral sem za svojo dolžnost dati izraz svoji nezadovoljnosti. Zgubili smo vse upanje k stranki, vodeni po voditeljih socialno-demokrat čnih in jaz kličem v imenu tisočev tako čutečih nezadovoljnih sodrugov vašim poslancem — narodno-socialnim — odkritosrčen na zdar!“

Kdor nakupuje v dobro znani trgovini jestvin **Vekoslava Plesničarja** v ulici **Giulia 29.**, ima gotove posebne ugodnosti. Da se prepričate idite tja — bodele zadovoljni.

: Pekarna Mreule :
v Rojanu, ulica Montorsino št. 7
ima na razpolago

vedno svež kruh
in vsakovrstne najfinejše sladšičice.
Sprejema naročila.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladšičarno
Campo Belvedere št. 2

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladšičice, potice itd.
Udani **Filip Trobec.**

Filip Ivanišević
zaloga dalmatinskega vina :

lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu
v ulici **Valdirivo 17** (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „**All' Adria**“ ul. Nuova št. 11 in „**Al fratelli dalmati**“ ulice Zudeche št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

JOSIP PRELC
priporoča svojo

trgovino z ogljem
ulica Sette Fontane št. 16.

kjer ima na razpolago tudi milo, drva, koks, sodo in pepel.
Svojim k svojim!

Podpisani priporoča svojo

Gostilno Magagna
na vogalu ulic Carradori
in Carlo Ghaga

kjer toči najboljšo „Kriško vino“, in pivo Puntigam. — Postreže ob vsaki uri z gorkimi in mrzlimi jedili.
Udani **Jakob Maganja.**

Podpisani priporoča svojo

GOSTILNO
v ul. dell' Istria 658

kjer toči najizvrstnejša istrska vina in dalmatinski opolo. Postreže lahko tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.

G. Babič.

Zaloga likerjev v sodčeh in butilkah

Jakob Perharc

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in starih vin v butilkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Alojz Povh, urar
s pridejano delavnico

Trst - Via del Rivo št. 26 - Trst

Izvršuje vsako popraviljanje žepnih in stenskih ur kakor tudi vsako zlatarsko in draguljarsko delo po najzmernejših cenah.

Jamstvo za dve leti za vsako popraviljanje.
Slovensko podjetje!

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano

gostilno s krasnim vrtom

„Al buon ritrovo“

v ulici Stadion št. 19,

kjer toči **kraški teran** prve vrste, najboljše **istrsko belo in črno vino**, poleg tega izvrstno **vipavsko** in tudi **dalmatinsko vino**, kakor tudi **Dreherjevo pivo** ter more poslužiti z domačo kuhinjo kakor tudi z mrzlimi jedili. — Posebno ugodno za delavce.

Za obilen obisk se priporoča rodoljub
Andrej Furlan.

Pekarna

Valentin Kukanja

vogal ul. Molin a Vento in Gastaldi
ima na razpolago

vedno svež kruh
in vsakovrstne sladšičice.

Kajetan Bonefačič

priporoča svojo

žganjarno ex **POČKAJ**

na vogalu ulic Ghaga in Cecilia

Toči naravni dalmatinski in vodnjanski tropinovec i polhograški brinjevec in jagodec in druge razne likerje.

Uljudno naznanjamo da smo otvorili popolnoma novo urejeno

trgovino izgotovljenih oblek za

gospo, gospode in otroke

ter zagotavljamo točno in solidno postrežbo, kakor tudi najnižje stalne cene. Priporočamo se najodličnejšim spoštovanjem

Bohinec & Co. - Trst

Via delle Torri št. 2

(za crkvijo sv. Antona novega).

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško obrt.

Odlikovana dne 5. aprila 1906.

v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajno in v Bruxelles-u z največjo odliko „**GRAND PRIX**“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom

August Štular.

TRST, via delle Poste 12. I. nadst.

(nasproti Smolarsove papirnice).

Civilna in vojaška krojačnica

Pavel Pestotnik

Trst — ul. Farneto št. 46 — Trst

se priporoča

slavnemu občinstvu in posebno članom „**N. D. O.**“

Cene najnižje. — Delo solidno. — Postrežba točna.

Kje se snidemo vsi delavci ob nedeljah in praznikih?

V gostilni **Hinka Kosiča**

„Pri stari Breskvi“

v ulici del Belvedere 17.

kjer dobimo dobrega terana vipavca in istrsko vino ter vsake vrste jedila gorka in mrzla.

KARL SAMEZ

TRST - ul. di Tor S. Piero št. 4. - TRST

priporoča sl. občinstvu svojo

civilno in vojaško krojačnico

Delo solidno.

Cene zmerne. Postrežba točna.

Gostilna društva Jadran

ulica S. Marco št. 17.

toči najboljša

vipavska in istrska vina

Gorka in mrzla jedila so vedno na razpolago, kakor tudi slovenski časopisi. — Najnovejše avtomatične orglje, katere svirajo izbrane slovenske komade.

Postrežba točna.

Cene zmerne.

Za dobrohotni obisk se priporoča

Odbor

društva „Jadran“

krčmar

Viktor Kosič.

IVAN KOŠMERLJ IVANOV

priporoča svojo

TRGOVINO Z JESTVINAMI

v **ROJANU**, ul. Montorsino št. 7.

kjer ima na razpolago vsakovrstne kolonijale in druge jestvine, kakor tudi razne delikatese, najboljša vina in pivo v butilkah.

: NOVO POGREBNO PODJETJE :

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13, telefon 1402

tik cerkve sv. Antona novega.

Bogato preskrbljeno z najlepšo in vso pogrebno opravo. Mrtvaški vozovi na izbero, za prireditev vsakovrstnih pogrebov.

Lastna izdelovalnica in zaloga vencev in raznih ovetilo itd.

Prodaja vsakovrstnih predmetov mrtvaške stroke. Zaloga voždenih sveč, s lastno tovarno. — Prodaja na debelo in na drobno.

Sprejema naročila za prirejanje pogrebov na deželo in v inozemstvo.

VODSTVO.

Slovenci! Pozor! Slovenci! Pozor!

Vse blago, ki se nahaja v moji prodajalnici

V. Dobauschek

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

proda se vsled skoraj pretekle sezone po jako znižanih cenah.

zamorete kupiti po neverjetno nizkih cenah: Obleke za moške in dečke, Jopiše, Jope, Paletot, ranglao, Telovnike, Hlače, Oblečice, Pletenine, Spodnje hlače, Srajce, Kape, kakor tudi vse potrebščine za moške.

Izvršujejo se naročila za obleke po meri, po **JAKO NIZKIH CENAH.** Govori se slovensko.

Delniška glavica: **K 10,000.000.**
Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA

ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli: **K 85,000.000**
Naslov za brz.: SPOROBANKA

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

4 1/4 % vloge na knjižice.

Menjalnica. BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Premijene vloge po 4 3/4 %
Centrala denarnih zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije

Vloge na tekoči račun do

4 1/4 %

-- JADRANSKA BANKA V TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUPUJE IN PRODAJA

VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEOE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4 1/4 %

VLOGE NA KNJIŽICE.

— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —

VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :

STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI

DOKUMENTOM VKRCAJJA. —

Uradne ure: 9 — 12., 2.30 — 5.30. — Brzjavni: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.

Restavracija,
cene zmerne.

Trst — **Grand Hôtel BALKAN** — Trst

Kavarna,
cene zmerne